

Восемь

НАШІ ПОЗИЦІЇ

орган
ЦЕНТРАЛЬНОГО
КОМІТЕТУ
УКРАЇНСЬКОЇ
РЕВОЛЮЦІЙНО-
ДЕМОКРАТИЧНОЇ
ПАРТІЇ

Editor: „Our Position“, Neu-Ulm, Ludwigstraße 10. Printer: „Our Position“, Neu-Ulm, Ludwigstrasse 10. Circulation 4000, monthly. Post address: „Naschi Posytlji“, Neu-Ulm, Ludwigstrasse 10. Phone: 7529

№ 6 (16)

ЧЕРВЕНЬ

1952 р.

З М І С Т

С. Дмитерко — „Револуційна“ демагогія. Іван Багряний — Партія „останніх могокан“ (закінчення)
Ф. Правобережний — „Реакційна ідея“. М. Винар — Бунт „смердів“, В. Григоренко — Перспективи розвитку транспорту в вільній Україні. Проф. Н. Король — Думки про майбутнє землеволодіння в Українській державі. Світ про Україну, З партійного життя. Комунікат Центрального Комітету УРДП.

„Р-революційна“ демагогія

Нещодавно українське суспільство було озадачене незрозумілим випадком офіціозу т. зв. „ЗП УГВР“ „СУЧАСНА УКРАЇНА“ супроти УРДП та її проводу. Незрозумілим був той неповажний тон з яким ця „СУ“ (назагал ніби пристойна газета) несподівано впала на УРДП, помістивши пасквіль провокатора й додавши від себе досить таки пасквільний „коментар“.

І раптом секрет цієї загадки відкрився. В наступному числі тієї ж газети „СУ“ на першій сторінці з'явилася стаття під заголовком „Чи МАЮТЬ ГРУНТ НАШІ ЕМІГРАЦІЙНІ ПАРТІЇ“, підписана чільним членом тієї „ЗП УГВР“, п. Л. Ребетом.

Те що стаття вміщена на першій сторінці, зразу після титулу газети, вказує на те, що це стаття виключно важливого призначення, а головне — це вказує на те, що все в ній сказане являє собою, так би мовити, „генеральну лінію“ всієї тієї групи осіб, які іменують себе „ЗП УГВР“, а мета, яку переслідує стаття, це мета всієї тієї групи, так би мовити, найгенеральніше її завдання на сьогодні.

Яка ж мета тієї статті? Для чого вона написана? І в якому зв'язку з попередньою статтею про „диктаторство“ і „вождизм“? Як зрозумів кожен нормальний читач, попередня стаття була направлена на компромітацію УРДП (в писаннях „СУ“ неодмінно „УРДП Багряного“) та на компромітацію УНРади. Але в цій тенденції ще можна було сумніватися. Та ця наступна стаття розсіває всі сумніви і крім того дає ще де-що нове для розуміння, чого ж то панове з „СУ“ хочуть? Про що вони так печуться?

Зміст останньої передовиці „СУ“ дуже простий. Зміст її — це категоричне твердження, що всі українські партії на еміграції є по т р і б н і, бо вони „емігрантські“, що вони нікчемні, що вони „не революційні, а легалістичні“. А звідси далі, (і це головне!) автор, а з ним і редак-

ція і вся та „ЗП УГВР“, твердить, що УНРада — це жаден політичний центр української еміграції й жаден екзильний уряд, а .. твориво, що постало в таборах як реакція проти „одної західньо-української партії“. І тільки. І для цього, власне, вся стаття й написана, і навіть для цього ж ведуться всі ті „розумні“ розмови про політичні програми партій, знову ж таки твердячи, що всі ті партії повстали, як реакція на ту ж таки „сильну західньо-українську партію“, тобто намагаючись довести, що все те емігрантська сміховинка.

Іntenція всієї статті — довести, що УНРада — це отакій собі витвір таборового „ідіотизму“ й тільки. І не треба її брати всерйоз.

Ось такий зміст згаданої статті.

А тепер, для чого це все, для чого в дійсності така стаття написана й для чого вона має такий зміст? Для чого той весь курс панів з „СУ“, так несподівано початий брутальним випадком раніше.

Ця стаття і весь той курс переслідує певну конкретну мету, про яку панове з „ЗП УГВР“ прямо не пишуть. Тією метою є довести, що всі політичні партії, а з ними й УНРада, мусять бути скинені з рахунку, а мусять бути визано „УГВР у“, як не „легалістичну“ і не-„еміграційну“, а „дійсно революційну“ і „діючу в краю“ єдину політичну організацію й єдиний політичний центр „на правах уряду в краю“ (як це ми багато, до брідоти багато, разів читали в різних проклямаціях та „зверненнях воюючої України“, писаних і друківаних у Мюнхені).

А хто має скинути з рахунку? УКК! Бо ходить, власне, про долари УКК. Не випадково ці писання з'являються тепер, — незабаром десь має бути конвенція УКК, а цей УКК данав тій „СУ“, тожак „ЗП УГВР“, гроші на „боротьбу в краю“, за які те „ЗП“ видавало й видає в Мюнхені свою газету, а в ній, між іншим, як це читач бачив, те „ЗП“ друкує „розписка“ а

„краю“ на отримані нібито там в краю тисячі доларів від УКК (на жаль тільки та „СУ“ не друкує, в якому банку тая „УГВР“ міняє ті долари на советські рублі та в якій кооперативі за них купує крам). Отже УКК платив „СУ“ гроші, бо досі думав, що фразеологія про „боротьбу в краю“ це є правда, думав, що ті гроші дійсно йдуть до „краю“, а не на оплату збірної бригади редакції „СУ“ в Мюнхені. Але останній час позиції тих чудотворців з „ЗП УГВР“ похитнулися, їхній балаканині все менше вірять, а тим часом УНРада набуває все більшого й більшого авторитету, визнавана всіма українськими інституціями й всім громадянством, як в Європі так і за океаном. УНРада має колосальний політичний капітал і той капітал все збільшується. В зв'язку з цим для „ЗП УГВР“ повстала реальна загроза, що долярики УКК вислизнуть з її „революційних“ рук і нічим буде платити в Мюнхені своїм кільком поплентачам, теоретикам безкласового суспільства, ідеологам безкласової України. А вислизнуть тому, що УКК поставив явну категоричну вимогу до тієї ж таки „ЗП УГВР“ — стати на шлях об'єднання з усіма українськими політичними середовищами, досягти порозуміння з УНРадою.

І ось тому панове з „СУ“ пішли в такий наступ. Ось такий простий русійський механізм „угаверівської“ зухвалої демагогії на сторінках „СУ“.

Мовляв, з ким там об'єднуватись, як нема нікого! Тільки ми! Що це зухвала демагогія, цього не треба й доводити. Можна би сказати більше, аніж демагогія. Бо як назвати ту цинічну заяву, що УНРада повстала в висліді таборового політикування, як реакція на „одну сильну західно-українську партію“.

Як назвати цю заяву, коли взяти до уваги той факт, що в становленні УНРади брала участь і ця таки „сильна західно-українська партія“, тобто ОУН(р), бо це її панове з „СУ“ мають на увазі. Не кажучи вже про зовсім інші причини й передумови постанови УНРади.

Така заява є звичайнісінька провокація. Навіть не „р-р-р-революційна“ демагогія, а „р-р-революційна“ провокація, що межує з провокативними випадками гулаївців та різних паддерьогіних з „Нового Руского Слова“.

Цим самим „СУ“ на жаль скочується в ворожий табір, в табір тих не перебірливих в засобах ренегатів та російських чорносотенців, проти яких всі українські партії (такі не милі „угаверівцям“!) весь час борються. Але ті ренегати мають виправдання, бо на те вони і є російські імперіялісти чи їхні коляборанти. Яке ж виправдання мають, чи сподіваються мати, панове з т. зв. „ЗП УГВР“? Яке виправдання сподіваються мати ці панове українські патріоти, ведучи явно злочинну діяльність, осмішуючи всі українські політичні партії й поборюючи провокативними твердженнями УНРаду?

Я думаю, що ця діяльність, ця злочинна й нахабна демагогія не може мати жадного виправдання.

В зв'язку з цими виступами придивимось, що ж нарешті являють собою ці „революційні“ герої, ця, „ліпша за всіх“ групка критикантів з т. зв. „ЗП УГВР“, zatrudнених на гроші УКК в

редакції „СУ“? Що це за такі найпоступовіші демократи-„неемігранти“?

Як відомо, ця групка т. зв. „ЗП УГВР“, ці найліпші демократи, є ні ким іншим як недавніми найліпшими провідниками ОУН(р), отими найліпшими, що керували ОУНр під час війни й після війни, що були справжніми натхненниками й організаторами братовбивства, патхненниками терору супроти неодномудців, а потім утекли від відповідальності перед історією під плащак „теж демократії“, очистивши ОУН(р) від себе. Хіба імена Лебедів-Рубанів, Орлових і деяких інших не говорять самі за себе?

Ці герої, утікши на еміграцію так, як і всі інші, поміняли тут шкіру, як ніхто інший, і бавляться в „революційніших за всіх“, бач, навіть „керують“ всією Україною з редакції „СУ“ й дістають на те гроші від УКК. Втирають очки. Це одна частина тих „революційних“ демагогів, відламок колишнього проводу ОУН(р), гіршої (бо заляпаной братньою кров'ю!) його частини (організатором і начальником СБ, організатором убивств, зрештою, був не „фашист“ Бандера, а угаверівський „демократ“ Лебідь-Рубан!).

Друга частина цієї групи „революційних“ демагогів — це ті комунізуючі елементи, що були свого часу викинені з УРДП за марксо-ленінсько-сталінську ідеологію та за апологетику колгоспів; їх притягнули панове Лебідь-Рубани та „Орлови“ до співпраці з собою, купивши за гроші УКК. Ці „вихідці“ з УРДП та в ОУН зійшлися на спільній платформі боротьби за „безкласову Україну“. Дивно, але факт — вони зійшлися на прокомуністичній платформі!

Чи може ні? Чи може теорія безкласового суспільства це не комуністична теорія? Отже, ми дійшли до ідеології. Автор згаданої антиунрадівської розламницької статті, п. Ребет, хоче бути розумнішим за всіх і намагається довести, що на цілому є дірка, що, мовляв, усі українські партії є соціалістичні, тому що... у всіх так чи так є пункт про удержавлення деяких галузів тяжкої промисловости та залізниць. Скажи, яка геніяльність думання! Так можна навіть царську Росію, де були залізничні теж удержавлені, вважати за класичну країну соціалізму.

Але все те було потрібне Ребетові, щоб скомпромітувати всі партії УНРади перед УКК, бо там не люблять навіть духу соціалістичного. Але ліпше би пан Ребет і всі п.п. з т. зв. „ЗП УГВР“ роз'яснили читачам і тому ж УКК, що означає їхня ідеологія, стрижневим пунктом якої є теза про безкласове суспільство, пропаговане на сторінках „СУ“ і написане, нібито, на їхніх революційних прапорах? Помежи рядками їхніх писань можна вчитати, що в протипагу „емігрантським“ партіям, які не мають, мовляв, виразної ідеології, їхня група має чітку й оригінальну ідеологію. Дійсно, ідеологія т. зв. „ЗП УГВР“ є оригінальна. Це є симбіоза Лебедівсько-Грицьківського вчорашнього нацизму з майстрівським комунізмом. При чому крен зроблено в комунізм, бо це потрібне було для якнайрадикальнішого замаскування вчорашнього „грішного місця“ панів з „ЗП УГВР“. Самоозрозуміло, що на цім саме місці підніметься великий шум. Скажуть, що це не відповідає правді, що це „наклеп“. Прошу вибачити, а тут нічого не ви-

гадю. Розгорнім сторінку „СУ“ та й подивимось. Хіба на сторінках цього офіціозу „ЗП УГВР“ не пропагувалося ідею безклясового суспільства? Пропагувалося. І не тільки на сторінках „СУ“, а і в іншій „угаверівській“ пресі, в писаннях різних Потішко-„Полтав“ тощо. Ідея бо безклясового суспільства — це основа „оригінальної“ ідеології „революційної“ групи. Цю ідею безклясового суспільства ця група ісповідусь й за неї бореться. А що таке концепція „безклясового суспільства“, як це називається на звичайній політичній мові, і з якого арсеналу цю ідею взято? Думаємо, що не треба б і пояснювати. Одначе панове люблять чіткі дефініції і тому я мушу таку чітку діфініцію дати, вірніше, нагадати:

Теорія безклясового суспільства на звичайній мові називається комуністичною теорією, а взята ця теорія нашими „оригінальними“ „революціонерами“ простісінько із зовсім неоригінального комуністичного арсеналу, й не взагалі з комуністичного, а з арсеналу ВКПб й КПБУ, де її деякі члени цієї групи безпосередньо всмоктали „з молоком мами“, так би мовити, дістали її з юнацтва в плоть і кров і тепер вже не зможуть її відкараскатися до самої смерті, бо вже розум закостенів і не здібний стати на шлях ревізії, навіть, всупереч здоровому глуздові.

Ось що являють ці панове організаційно і що вони являють в своїй основі ідеологічно.

Вони вважають себе „урядом в краю“, вони вважають себе „неемігрантською“ групою „революціонерів“ з „оригінальною революційною“ ідеологією. Але не важним є чим вони себе вважають, а важним чим вони є.

А є вони купкою озлоблених на всіх демагогів і тільки. А озлоблених тому, що за шість років своєї еміграційної пропаганди про свої „чудеса“ „в краю“, вони не спромоглися нікого переконати й прихилити на свій бік крім далекого, довірливого УКК, не зуміли приєднати жодної політичної партії до свого „уряду“. Одно з двох, або вся еміграція дійсно складається з самих дурнів (як то хоче змалювати „СУ“), або ж навпаки, групка та складається з самозасліплених і безнадійних балакунців, з комплексом алоби проти всіх і вся, хто не визнає їхнього „уряду“, озлоблених на всіх за те, що ніхто не хоче повірити їм, ніби вони не в Мюнхені проїдають долари УКК. (О, революціонери!!!)

Боже! Скільки треба зневаги до елементарної людської моралі й чести скільки треба цинізму, і, нарешті, якого треба браку почуття норми, щоб виписувати те, що панове виписують, і щоб переконувати громадянство в тім, в чім вони хочуть його переконати. Скажемо, переконати, що т. зв. „ЗП УГВР“ з п. п. Лебідем-Рубаном і Гриньохом-Орловим — це найкращі демократи. Що УНРада — „це таборова вигадка“. Що „братня суперечка між двома групами націоналістів... була властивою коліською УНРади“ Що „УРДП породила таборові будні“ (доречі, якщо так, то чим тоді пояснити, той факт, що ще на світанку таборової епохи еміграції деякі „не-таборові“ діячі теперішнього „ЗП УГВР“ домагалися винесення смертного вироку проти лідерів УРДП, яка прийшла на еміграцію в

кращому ідейному й організаційному порядку аніж всі пани Лебіді й Гриньохи)

Або, скажемо, намагання, переконати, що долари УКК йдуть не на утримання комунізуючих похвостачів в Мюнхені, а йдуть десь у карпатські ліси і навіть звідти приходять розписки про отримання...

Жах. Куди ми йдемо, куди ми повертаємось, панове, революціонери!?

Які з них герої й які з них революціонери — відомо. Якби у них вистачало відваги й чести назвати себе дезертирами, й злочинцями відповідно до їхнього недавнього поступовання в тім самім „краю“, то це би була інша справа. Ми не кажемо про Гештапо, ми не кажемо про СД (ес-де), ми не кажемо про коляборацію з Гітлером, ми не кажемо й про коляборацію зі Сталіном де-кого (про ідейну й про фактичну), ні, ми лише кажемо про звичайне дезертирство від тих, хто через їхню зраду наклав головою (Й. Позичанюк, К. Осмак). Вони наклали головою саме в той час, коли ці герої розкатували власними особовими автами та розпутничали по Прагах та Віднях на організаційні гроші, втікши самі й вивізни з собою касу.

А тепер, — ах як зворушливо! — ці панове збирають долари в УКК, щоб „посилати“ їх назад „до краю“.

Гаразд. Ці панове своєю безприкладно цинічною демагогією кидають рукавичку, ставши в одну лінію з усіма, хто проти нас. Вони заміряються на те, що ми будували роками, наполегливою працею й не на готові гроші. Нарешті, вони заміряються на саму ідею консолідації навколо єдиного центру, УНРада.

Нарешті вони заміряються на політичний рух, що має більше виправдання свого виникнення й більшу радію свого існування, аніж їхня „безклясова комбригада“, і заміряються методами оклепування.

Добре. Тоді ми вважатимемо, що настав час здирати з них фіговий „демократичний“ листочок і трактувати їх так, як вони того варті.

На окрему увагу заслуговує розігрування угаверівцями УРДП. Панове мають велике бажання, щоби до „УГВРи“ входила хоч одна якась партія. І тому вони розпочали оригінальну кампанію забивання кливу в УРДП. Та як! Вони взяли за тактику вживати для УРДП формули „УРДП Багряного“. Так ніби є ще якась УРДП. Власне вони кивають в той бік, що у них в „СУ“ є „своя“ УРДП, з Майстренком і Левицьким. В такий спосіб вони хочуть привчати читачів, а неознайомих просто зорієнтувати по своєму, вважати, що є крім УРДП-Багряного ще якась справжня. І от, мовляв, та справжня УРДП стоїть за „УГВР-ою“.

Наївно, дуже наївно. І дуже дешево.

Але до цієї теми доведеться ваятися окремо, як і взагалі до цілої низки тем в зв'язку з цими, „революційними“ чудотворцями. СДМИТЕРКО

ПРЕСА—ЦЕ МОГУТНЯ ЗБРОЯ В БОРОТЬБІ
З ВОРОГОМ ЗА СВОБОДУ НАШОЇ
БАТЬКІВЩИНИ!
СКРІПЛЮЙМО й РОЗБУДОВУЙМО НАЦЮ
ДЕМОКРАТИЧНУ ПРЕСУ!

Іван БАГРЯНИЙ

Партія „останніх могікан”

(закінчення)

Нам можуть сказати, що негуючи російський соціалізм у всіх його відтинках, ми „вжлопуємо з водою дитину“, негуємо кожен соціалізм у всьому світі, тобто всі шукання на шляху покращання життя людини й людських збірнот. Ні, це не так. Ми не негуємо чесних людських шукань на шляху покращання людської долі. Ми свого часу прийняли засаду (і то твердо, як люди консеквентні, а не ті, що міняють переконання, як панна рукавички, або потихеньку підмінюють одно поняття іншим) — засаду підтримки позитивних соціалістичних течій, а поборювання лише реакційних соціалістичних течій, що коляборують зі Сталіним (як партії типу соціалістичної партії Ненні). Ми цій засаді вірні. Не будучи соціалістами зі своєї ідеології й зі своєї програми боротьби за національне й соціальне розкріпачення українського народу, ми одначе заповіли співпрацю в боротьбі за краще майбутнє нашого народу і всього людства (чесну співпрацю) з усіма соціалістичними течіями, які не є знаряддям чужого імперіялізму і взагалі імперіялізму, які чесно йдуть по шляху шукань в ім'я ошасливлення людини. Ми це заповіли, на це не вірячи в здійснення соціалістичної доктрини. Але нам пішлося не про доктрину, а про чесних людей, які насамперед борються проти рабства й поневолення.

Але в даннім випадку ми маємо до діла з російськими соціалістичними партіями. З російським „соціалізмом“. А цей соціалізм специфічний. Це соціалізм в чорносотенних, єдинонедільмських лапках. Це якраз є той, проти якого ми заповідали боротьбу. Якщо говорити про соціалізм, як про ідею, за яку багато людей віддало життя й всю свою енергію, то (поминаючи наше ставлення до самої доктрини) є безперечним фактом, що всі російські соціалістичні течії й групи є профанацією тієї ідеї. Це соціалізм дворушницький, якщо можна так висловитись — це „соціалізм“ гарної „поступової“ балаканини й жорстокої реакційної практики. Це соціалізм, в ґрунті якого лежить зло, а тим злом є обов'язкова для всіх російських соціалістичних течій концепція боротьби за велику імперіальну Росію, бо, мовляв, для здійснення ідей соціалізму треба конче мати велике многонаціональне державне тіло, великий організм, словом, багато народу. Так соціалістичним плащиком прикрилася московська реакція.

Що ж це має спільного з твердженням тих же російських соціалістів порядком наслідування й підроблення під ідейне обличчя кращих соціалістів світу, що соціалізм — це „забота о человеке, а не об абстрактном государстве“? Про людину, чи про „абстрактне государство“ думали панове російські соціалісти, коли коляборували в часи революції з чорносотенщиною супроти нас, або про людину, чи про „абстрактне государство“ думають і тепер ті самі панове соціалісти, коли укладають проєкти програму, в якому ставлять центральним

пунктом створення федерації з „сильною централізованою владою для поборення відцентрових рухів (читай, для поборення всіх визвольних рухів поневолених народів в московській тюрмі)“. Яка ж різниця між цими ідеологами сильної централізованої влади й ідеологами та керівниками колишньої Росії — „жандарма Європи“, або ідеологами сталінської тотальної централізованої диктатури?

Тим більше, що всі російські соціалісти дбали й дбають зовсім не про „абстрактне государство“, а про конкретну російську багатонаціональну імперію. І от тут власне й лежить бар'єр, через який російські соціалісти всіх мастей ще не переступили, бар'єр, який їх відокремлює від прогресивних ідей світу. Вони були й є по тім бар'єру, на стороні реакції.

І тому ми їх і вважаємо непорозумінням, злом, замаскованим в „прогресивну“ машкару.

Щож до самого соціалізму, як такого, як ідеї, як концепції, то ми думали й думаємо, що ця, на сповід прекрасна теорія, має, на жаль, трагічні суперечности, через що не може бути здійснена. Хоч це не дає підстави кидати каменем в тих, хто за неї щиро і чесно бореться.

Суперечности випливають на зовні, коли абстрактна ідея наближається до конкретної дійсности. Але зараз ми хочемо не про це, а про те, що найбільшими могильниками соціалістичної ідеї є панове російські соціалісти, які би хотіли помирити абстрактну ідею всесвітньої рівности з своїм, мовляв, Винниченко, „темним, хижим, гарчащим чуттям національного панування“, засіб для чого й виправдання чого вони хотять найти не де інде як в тій таки соціалістичній ідеї. І на жаль формальне виправдання цього там є. Хіба теза про те, що „пролетаріят немає своєї вітчизни“ в тій чи тій мірі не є основою соціалістичного (клясичного) вчення взагалі в усіх його напрямках? В одних ця теза так і фігурує прямо, радикально, а в інших вона завуальована в тезу „спільности інтересів усіх працюючих усіх націй“, або в тезу конечної потреби для здійснення соціалістичної ідеї великого суспільно-громадського об'єднання, великого й єдиного економічно-громадського організму. І ось це власне й є тим прикриттям, з якого користає напогамовний дух російського зажерливого імперіялізму в усіх його модерних іпостасях.

Ті що підписалися під заявою-деклярацією, заявивши, як ми вже бачили, що „соціалізм“ без свободи являє собою найгірший тип рабства й нелюдяного варварства“, божаться, що вони збудують кращий соціалізм, якраз той, що про нього сказав Вандервальде свого часу:

„Соціалізм буде соціалізмом вільних людей, або його зовсім не буде“.

І то вони його обіцяють збудувати в тій таки єдиній і неподільній Росії.

Що вони свій соціалізм збудують, це так, але це якраз і буде запереченням тези Вандервальде. Життя вчить, що як буває різний капіталізм чи різне пиво, так існує й можливий

ріжний соціалізм. Існує його можливість в теорії тобто можливість ріжного соціалізму. Але не все можливе в практиці. В практиці можливий лише певний, зовсім не теоретичний соціалізм.

Нам здається, що тезу Вандервельде треба вірно розуміти, бо в ній сказане зовсім не те, що хочуть додати панове вожді „ліпшого“ російського соціалізму. Нам здається, що тезу Вандервельде треба розуміти так:

„Соціалізм мусить бути соціалізмом вільних людей, або його, соціалізму вільних людей, ніколи не буде“.

Але хіба це виключає можливість соціалізму невільних людей?

Та ж доказом цього є не тільки існування соціалізму советського (так, це сталінський тип російського соціалізму, але це таки соціалізм!), так само як доказом можливості ще іншого соціалізму є всі інші типи російських соціалістичних доктрин, носіями й колишніми та майбутніми реалізаторами яких є російські соціалістичні партії, хотіли би будувати специфічно російську, соціалістично-імперіалістичну московську симбіозу. Таку саму соціалістично реакційну симбіозу, як і в Сталіна, лише дещо іншої форми.

І найменше можливий в Росії якраз той романтичний соціалізм, над яким уболював Вандервельде. Життя з'їло романтику й хоче викинути саме слово в історичний утиль. А найперше з'їли ту романтику і випихають те слово в утиль „соціалісти“ російського типу, від Сталіна починаючи. Але все в світі еволюціонує. І концепція прогресивного людського ладу мусить називатися дещо інакше. В старі міхи не варт наливати нове вино. Заперечення концепції марксо-ленінсько-сталінського та марксо-абрамовичівсько-керенського або Вандервельдівського соціалізму, це ще не значить зречення боротьби за краще людське життя, за ліпше життя окремих людей і людських національних спільнот, за краще майбутнє окремих народів і всього людства.

А це є головне. Для нас.

На початку своєї декларації панове, що її підписали, сказали одну гірку правду:

„Ще менше зможе повернутися до дожовтневої епохи російський демократичний соціалізм“.

Це правда. Тільки в цю гірку правду треба правильно вдуматися. Особливо врахувавши, що після упадку більшевизму й російська ім-

перія не зможе вже ніколи повернутися до „дожовтневої“ епохи. А особливо врахувавши, що проекція єдиної соціалістичної партії на всі народи ССРСР, топак „народи Росії“ є щонайменше наївна, в силу тих колосальних історичних змін, що відбулися „там“ в процесі „будування соціалізму“ в той час як „тут“ „останні могікани“ того „дожовтневого“ російського „демократичного соціалізму“ солодко дрімали й мріяли про „єдину російську соціалістичну партію“ для всієї „необ'ятної родини“. А особливо врахувавши, що навіть в самій ентогафічній Росії вони будуть непотрібні, й будуть потрактовані як музейні експонати,

Даремно панове тішать себе твердженням, що: „як показав досвід Італії з її 22 роками фашизму й Німеччини після 12 років гітлеризму, — за упадком диктатури негайно слідує відродження соціалістичного руху.“

Ой, чи так? Цебто, ой чи й за 36 (тридцятьма шістьма!!!) роками будування в ССРСР соціалізму (не фашизму, а соціалізму!) можливе буде на місці того, зруйнованого народом, соціалізму відродження колишньої слави й величі більшовицького близнюка — соціалізму Абрамовича, Чернова, Керенського й інших?!

Ми абсолютно сумніваємось.

„Нині історія зняла з порядку денного всі ті спірні питання, що так довго розділяли російських соціалістів на ріжні течії“, — пишуть панове в своїй декларації.

Ні, мабуть, історія діє радикальніше, а тому й скажемо радикальніше:

Нині історія зняла з порядку денного не тільки поділ російських соціалістів на ріжні течії, а зняла з порядку й їх самих, всі ті течії. Бо зняла з порядку денного віру мільйонних людських мас в саму ідею російського соціалізму не тільки „дожовтневої“ але й (особливо!) післяжовтневої епохи.

І даремно „останні могікани“, дожовтневого російського „демократичного“ соціалізму дурять себе й інших.

Теза Вандервельде поміж своїми рядками говорить, що саме російські соціалісти не можуть братися до будування „соціалізму, як суспільства вільних людей“, бо це не відповідає їхній суті.

Щоб будувати суспільство вільних людей треба бути самим вільними від імперіалістичного учадіння, від російської імперіалістичної, рабовласницької спадщини в душі і в крові.

„Борячись за свободу Української Нації, УРДП стоїть на становищі розбудови широко розгорненої, закоріненої глибоко в народних масах, політичної організації, свідомої своїх завдань і здібної організувати й очолити всенародню плянову визвольну акцію та повести трудящі маси міста й села до перемоги“.

(З програмових засад УРДП)

Ф. ПРАВОБЕРЕЖНИЙ

„Реакційна ідея”

Недавно лондонська радіовисильня (Bi-Bi-Ci) передала дуже цікаву вістку, а саме: що в одній з советських газет з'явилася стаття, в якій проєкт побудови „агromіст“, що про нього ще недавно було стільки лементу в советській пресі та вірнопопдданних листах до Сталіна, що той проєкт, що сама ідея отих агromіст є... реакційною. Найпікавтішим мабуть є те, що автором цього проєкту, принаймні з зовнішнього боку, — бож робилось те, безперечно, з доручення московського політбюро, — є сам Нікіта Хрущов... Щоправда, про автора цього „реакційного проєкту“ в статті не згадується; та це справи не міняє.

Але що там якась провінційна газетка! Ось сама московська „Правда“, як повідомив у травні „Голос Америки“, виступила з критикою якогось „союзного“ вірменського письменника, що насмілювався оспівувати соціалістичні агromіста, хоч, мовляв, рішенням ЦК ВКП(б) та уряду ССРСР уже давно засуджено цю реакційну „затю“ . Колгоспи так уже, мовляв, розвинені (?), що вже немає потреби перетворювати їх у агromіста. Асошейтед прес, коментуючи цей новий відступ, пояснює його одностайним спротивом селянства.

Що ж мало би це означати? Відступ перед народнім гнівом? Чи може відмовлення від поставленої мети — перетворення селянина-колхозника на звичайного типу індустріального робітника та вже заразом і „ідеологічна“ підготовка падіння одного з великих між меншими можновладців, кривавого воєводи Української ССР Хрущова? Мабуть і те, і друге. Сподіватимемося, що недалеке майбутнє дасть можливість зрозуміти причини, що привели до цього чергового „зігзаг“ у славленої „сталінської генеральної лінії“.

„Що було, бачили, — кажуть наші наддніпрянські селяни, — а що буде, побачимо.“ А до того спробуємо самі пошукати причин, що привели ідею соціалістичних агromіст у „реакційний“ кут.

Отже розглянемо, бодай у загальних рисах, особливості большевицької політики щодо колгоспів за останні роки. Для цього скористуємося дуже цінною, досить старано й повно опрацьованою статтею-розвідкою „Новий фрагмент советської аграрної політики — укрупнення колгоспів“ Євгена Пизюри, що її вміщено в першому числі „Літературно Наукового Збірника“, що оце недавно почав виходити в Нью-Йорку під головним редагуванням Юр. Дивнича.

Питання про укрупнення дрібних колгоспів на сторінках советської преси вперше з'явилося ранньої весни 1950 року. Московська газета „Правда“ за 25. квітня 1950 р. вмістила статтю Хрущова „Про деякі питання дальшого організаційно-господарчого зміцнення колгоспів“. У цій статті Хрущов, між іншим, писав: „...Вирішення полягає в тому, щоб, укрупнюючи колгоспи, будувати гарні впорядковані села, до яких переселяються колгоспники із малих, погано збудованих осель.“ Проте початок цієї величезної за своїм значенням і масштабами акції, очевидно, треба шукати десь уже в дру-

гій половині 1949 року. Як довідуємося роком пізніше з матеріалів конференції МК ВКП(б), що відбулась у Москві 15.-18. січня 1951 р., в день семидесятиліття Сталіна (1949) було закладено перші агromіста: колгосп ім. Сталіна Генічеського району, Херсонської області (12 500 гектарів землі) та колгосп ім. того ж таки Сталіна в Черкаському районі на Київщині — де шість артілей сіл Леськи, Худяки, Тальдики та Ломовате об'єдналися в один гігантський колгосп, що посідає 15 000 гектарів. Відтоді все частіше та частіше починають з'являтися в газетах повідомлення про творення укрупнених колгоспів та „агрогогородів“ агromіст. Такі агromіста закладаються в Узбекистані, в Алтайському краї, на Уралі, в ряді московських областей, так само в Одеській, Київській, Полтавській та інших областях України.

Характеристично, що жадного урядового розпорядження про творення укрупнених колгоспів та агromіст не було опубліковано. Агromіста утворюються „за ініціативою й на домагання передових колгоспників“. Лише згодом — 25. грудня 1950 р. — в „Правді“ побіжно без яких-будь деталей згадало про відповідну постанову ЦК ВКП(б) та Совета Міністрів ССРСР. Так само з відомих советофільських „Українських Щоденних Вістей“ з 3. червня 1951 р., що виходять у США, довідуємося, що пленум ЦК КП(б)У у листопаді 1950 року (через рік після фактичного запровадження) схвалив відповідне рішення щодо України.

Не менш показово, що вся ця величезного значення акція ніякою мірою не пов'язується з іменем „великого Сталіна“. Тим дивнішим здається це, коли згадаємо, що заходи незрівнянно менших масштабів, як деревонасадження, побудова каналів, уже в хвилину свого зародження нерозривно пов'язуються з ім'ям „отця й учителя“: „великі сталінські новобудови“, „сталінський плян перетворення природи“ і т. ін.

Гістерика побудови агromіст та творення укрупнених колгоспів свого апогею досягає на початку 1951 року на згаданій уже конференції МК ВКП(б), що відбулась 15.-18. січня в Москві. На конференцію було запрошено — від голів колгоспів починаючи й до наукових працівників, архітектів та керівників будівельних організацій включно. Конференція заслухала 20 рефератів з питань укрупнення колгоспів. З них відмітимо два основних: заступника голови правління сільсько-господарчого будівництва Української ССР В. С. Моціля на тему проєктування та будівництва колгоспних „міст“ і „упорядкування сіл“ в УССР та доповідь секретаря ЦК і МК ВКП(б) Н. С. Хрущова.

Заслугує уваги, що тоді як зміст реферату Моціля був негайно вміщений в „Ізвестіях“, реферат Хрущова появився як стаття лише через півтора місяці в „Правді“ з 4. березня. При чому на другий день „Правда“ повідомила, що через недогляд пропущено заввагу, що вміщена напередодні стаття Хрущова має дискусійний характер. Все це в підсоветських

умовах, як відомо, даремно не робиться й мусить бути враховане при оцінці становища.

В своєму рефераті „після стандартного „заспіву“, які блага несе укрупнення колгоспів“, як пише Є. Пизюр, В. Мошіль перейшов до конкретних питань колгоспного будівництва.

„Перед архітектами й інженерами, — каже Мошіль, — виринуло завдання випрацювати схему нового типу населеного пункту, який характером свого упорядкування, культурними, житлово-побутовими умовами не поступався б звичайному місту, але рівночасно відповідав би всім потребам сільськогосподарської продукції. В агромісті повинні бути водопроводи, радіо, вулиці з гарними тротуарами, сади, сквери, клуб, школа, магазин. У житлових домах передбачаються ванни, кімнати, веранди.“

Далі, після довгого й стараного „обґрунтування“ потреби зменшення витрат будівництва та економічно-господарчої доцільності будови таких агроміст компактнішими, В. Мошіль каже: „Після спільної наради з колгоспниками схвалено проєкт поселеного пункту з мінімальною довжиною вулиць та з найменшим розпошенням забудови“, а через те, мовляв, при житловому домі колгоспника треба залишити лише 0,15 гектара садиби замість дотеперішніх пересічних по Україні 0,45 гектара; решту ж площі присадибної ділянки винести за смугу поселеного пункту та об'єднати в єдиний масив. З цією ж метою та, очевидно, за „рішенням“ тих же колгоспників передбачається будувати двоповерхові дома. Закінчуючи, Мошіль заявив, що, мовляв, „численні колгоспи вирішили протягом найближчих десятих літ цілком перебувати свої райони“.

Хрущов пішов ще далі за Мошіля. Відмітивши, що на селах тепер живе сила інтелігенції та що культурні потреби селянства незрівнянно збільшились, він каже про потребу будувати 2-3-4 кімнатні квартири та двоповерхові дома на чотири родини. Полемізуючи з тими фахівцями, що, вважаючи на беззаперечну сільськогосподарську доцільність, а також певною мірою і на нікові селянські звичаї, захищали однородинний селянський дім, Хрущов „рубас з мосту“ — мовляв, „неправильно гадати, що коли вже раз на селі живуть в однородинних домах, то вони не можуть цієї звички позбутись“.

Щоправда, Хрущов каже, що дома з чотирма кватирями можна будувати лише за згодою колгоспників, проте, знаючи на гіркому досвіді як таку „згоду“ в ССРС одержують, можна зрозуміти цінність цього ліберального „за згодою колгоспників“. Хрущов зокрема наголошує, що присадибні ділянки колгоспників не мусять перевищувати 10-15 сотих гектара. Для неупередженої людини цілком очевидно, що питання скорочення присадибних ділянок до 10-15 сотих є одною із найголовніших, найповажніших причин усього того лементу з агромістами, хоч і згадується це, нібито, побіжно, мовляв, з метою ощадження витрат будівництва.

Отже, як бачимо, все „раціонально“ й „логічно“... а ота осоружна, найнебезпечніша для „будови соціалізму“ частина „непослідовно-соціалістичного“ сектору — присадибне господарство колгоспника, яке „щодня-щохвилини“ підтримує й живить ненависну „дрібновласни-

цьку стихію“, — зникло — ну, як корова язиком злизала. Що це саме так і що тут нема жадного перебільшення, стане ясно, якщо ми нагадаємо читачеві, що присадибний наділ колгоспника мусить містити на собі не тільки город, а й усі житлові та господарчі будівлі. 10-15 сотих, що їх пропонує Хрущов, це цілком вита ліквідація присадибного господарства колгоспника, бо після побудови домів, господарчих будівель та різних культурно-господарчих вигід залишиться земельки на квіти та хібащо якась латочка на петрушку й огирочки і вже ніяк не вистачить на грядочку гороху для діток. Решта присадибного наділу, що зведена в „єдиний масив“? Алеж не треба бути особливим знавцем совєтської „тактики“, щоб бути певним, що та „решта“, обробку якої, за словами Хрущова, „можна буде... механізувати“, не далі як за рік перейде до колгоспних метод господарювання.

Із статті міністра сільського господарства І. Бенедіктова, що тоді ж була опублікована в органі міністерства „Социалистическое Земледелие“, довідуємося, що по ССРС у цілому кількість колгоспів наслідком укрупнення зменшилася з 252 000 до 123 000 та що 60 000 більших колгоспів не порушувало. Отже 192 000 дрібніших зведено десь у 63 000 більших колгоспів.

Трохи докладніші відомості маємо про Україну. Із статті Л. Г. Мельнікова, вміщеної у газеті „Правда“ з 14 грудня 1950 р., видно, що число колгоспів у східних районах УССР (себе то в межах 1939 р.) зменшилося з 26 401 до 14 433, цебто на 45,3%. Пересічна господарська площа колгоспу до укрупнення становила 922 гектари, а після укрупнення — 1628 гектарів. Рівночасно зі звіту Л. Мельнікова видно, „що 1/3 колгоспів мають тепер клітини партійних організацій (точніше: 14 433 колгоспів мають партклітини 11 529), що на голови колгоспів обрано 3342 „спеціалістів“, що коли на 1 січня 1950 року серед голів колгоспів було 65% членів і кандидатів компартії, то тепер їх уже 83%.“

В „Правді“ за 28. січня 1951 р. про стан укрупнення колгоспів подано трохи відмінні дані, а саме: що по Україні кількість колгоспів зменшилася з 33 653 до 19 505. Таку розбіжність треба пояснити, очевидно, тим, що тут подано дані по всій Україні зі включенням волинських та західноукраїнських земель, хоч у названій статті про це й не згадано. Звідси можна припускати, що на тих землях до укрупнення було 7254 колгоспи, а після цієї акції — 5172.

Аж ось на фронті такого нібито „благоденствія“ в ериванській газеті „Комуніст“ із 20 березня 1951 р. з'явилася, виголошена на 15 пленумі Ериванської КП(б) промова секретаря партії Г. А. Арутінова. В ній Арутінов досить гостро виступив проти ідеї творення укрупнення колгоспів та побудови агроміст. „Деякі товариші, — каже Арутінов, — намагаються заплутати партійні цілі, пропонуючи зіселення селянських дворів до суцільних агроміст.“ Арутінов пропонує, щоб колгоспників оселювати якнайближче до їхніх полів та рішуче протестує проти будовання для селян багатородинних домів й вважає за конче потрібне зберегти традиційний

МІЖНАРОДНИЙ ОГЛЯД

Бунт „смердів“

(Про події в південно-східній Азії)

Колишній заступник голландського губернатора Індонезії, Г. ван Моок, у своїй книжці, п. н. „Ставка демократії в південно-східній Азії“, пише: „В часі воєнних років стало надто ясним, що колоніальним в Азії дійшов до такої стадії, де він мусить приготувати свою власну ліквідацію. Щирість намірів (зі сторони колоністів) вже не вистачає; після того як (колоніальні народи Азії) були безборонним об'єктом найжорстокішої колоніальної агресії, вони жадають тепер запевнення самоврядування“.

Колоніальний європейський режим існував в південно-східній Азії поперек 400 літ, — коли рахувати від прибуття Васко де Гама до Калькутти (в Індії) в 1498 р. Англія тримала Індію, Бурму, Маляї, Цейлон і ін.; Франція — Індокитай, Голландія — Індонезію. Ці колоніальні імперії завалилися в часі й після останньої війни під напором збунтованих „смердів“*.

Всі три колоніальні потуги — Англія, Франція, Голландія — зазнали в часі війни дошкульно-принизливої поразки і тому, і тубільці перестали боятися білих господарів. Японці скрипили цей настрій протиевропейською агітацією та своїми перемогами в першій стадії війни на тому терені. І так вже в часі японської окупації подекуди — як от в Бурмі в 1943 р. — було

* Цієї згідливої назви уживано за книжних часів невільництва у відношенні до нещасного селянства. Цю саму назву в такому самому згідливому значенні відновив „аристократ“ та „надчоловік“ Донцов (див. його „Дух нашої давнини“). Ця давнина, коли смерд спав в стайні, а пан на пернях — кожний на своїй „природньому“ місці — Донцову найбільше імпонує. М.В.

однородинний селянський дім. Нарешті, Арутінов застерігає проти позбавлення селян присадибних ділянок землі, мотивуючи це тим, що „для виробити такого рішення колгоспне населення не досягло ще достатнього рівня політичної свідомості“.

Десь у червні того ж року, як повідомила газета „Нью-Йорк Таймс“ із 10. 4., секретар Азербайджанської КП(б) М. Д. Багіров на 18-му з'їзді партії в Баку виступив з заявою, в якій ідею укрупнення колгоспів назвав „неслушною думкою“. Він також рішуче висловився проти пропозицій Хрущова.

А ще місяцем пізніше секретар ЦК КП(б)У Л. Г. Мельніков виступив з обвинуваченнями проти партійного та адміністративного апарату України за те, „що в переведеній акції укрупнення колгоспів була стосована певна доза насильства, хоч ця акція, мовляв, була запланована як добровільна“ („Нью-Йорк Таймс“, 7. липня 1951 р.) Пам'ятаючи страшний досвід років колективізації (1929-34), ми легко можемо уявити собі, що то була за „певна доза насильства“. Не нагадуватимемо читачам, що такі виступи з критикою в умовах СРСР можуть мати місце лише на певне завдання московського політбюро.

проголошено незалежність. Після капітуляції Японії з 14. серпня 1945, всі колонії підняли крила до незалежного лету. Але ситуація незадоволення колоніальним станом та прагнення уярмлених народів до свободи використали комуністи, а конкретно — червона Москва.

Індонезія, голландська колонія, що обіймала острови Яву, Борнео, Суматру й ін. з населенням около 70 мільйонів душ, проголошує незалежність 17. серпня 1945 р. У „Деклярації Незалежності“ говориться: „Ми, індонезький народ, проголошуємо ось цим свою незалежність. Незалежність є правом кожного народу. Всяка форма підкорення, як протилежна гуманності, мусить бути усунена...“ — Деклярацію підписали провідники визвольного руху, Ахмед Сокарно та Могамед Гатта, що заізналися з ідеями європейської демократії ще як студенти університету в Батавії, столиці Індонезії. Про Сокарна пишуть, що він любить цитувати Сан-Таяну та Дювея, знаних американських філософів. Інший провідник індонезьких націоналістів, Шярір, писав: „Колонізуючи Індонезію голландці збільшили продукцію, створили банкову систему, побудували готелі та добрі дороги, але коли продукція й експорт виносили багато мільйонів гульденів річно, селянин даліше провадив своє нужденне існування за пів цента денно. Свобода без соціального змісту є свободою в порожнечі і без ніякого значення“.

Вет-Нам — французька колонія на східному побережжі Індокитаю, проголосив незалежність кілька днів пізніше, 21. серпня 1945. Цікаво, що „Деклярація Незалежності“ Вет-

Проте якоїсь широкої зворотньої акції проти агроміст у советській пресі не помітно. Подекуди в маленьких провінційних газетках з'являються, безперечно інспіровані зверху, критичні статтейки дрібніших провінційних діячів, але все те в тоні легкої критики. Одночасно в газетах дедалі рідше та рідше можна бачити повідомлення про укрупнення колгоспів і будову агроміст. У тих же повідомленнях, що їх подають советські газети, найчастіше мовиться про якісь деталі, про різні технічні питання будівництва агроміст, так, ніби укрупнення колгоспів — це справа вже давно закінчена — „пройдений етап“. Найчастіше в газетах можна натрапити на такі невіразні повідомлення як, скажемо: „укрупнення колгоспів викликало потребу реорганізації бригад на більші“, „укрупнення колгоспів створило найбільш пригожні умови“, або що „...умови для праці спеціалістів покращали“, що будова млина в укрупненому колгоспі „не така вже важка справа“, що в укрупнених колгоспах Ставропольщини збудовано 53 цегельні. В численних листах колгоспників до Сталіна також нічого виразного щодо укрупнення колгоспів нема. Найчастіше трапляються лаконічні невіразні фрази, як, скажемо, „завдяки укрупненню колгоспів ми досягли...“

(Закінчення в наступному числі)

Намської республіки покликається на таку ж „Деклярацію“ Спол. Шт. Америки з 1776 р., та на „Деклярацію Прав Людини“ з французької революції 1789 р. Деклярує Вет Нам: „Всі люди створені рівними. Ці безсмертні слова взяті з Деклярації Незалежності Сполучених Штатів Америки з 1776 р. Ці слова взяті в найширшому значенні означають, що всі народи на землі родяться рівними; всі народи мають право жити, бути вільними, щасливими. Деклярація Прав Людини й Громадянина у Французькій Революції 1791 р. рівно ж заявляє: люди родяться та остаються вільними і з рівними правами. — Це є незаперечні правди“.

Про французів, дотеперішніх панів Вет-Наму, говориться в проклямації нового Уряду з дня 1. вересня 1945: „Вони позбавили нас всіх вольностей, накинули нам нелюдські права, вони побудували більше тюрем як шкіль, вони пограбували наші рижові поля, копальні, ліси...“

Бурма, англійська колонія в західній частині індокитайського півострова, вже була формально незалежною в 1943 р. за японської окупації. Було створено бурманську національну армію, що нею командував Аунг Сан. Армія стояла по стороні Японії, але в 1944 р. звертається проти Японії та переходить в партизанщину. Як Бурма так і **Малая**, друга англійська колонія (на півдні півострова), полагодили свої справи незалежності в порозумінні з Англією аж в 1948 р., вже після того, як в 1947 р. Англія згодилася на незалежність Індії та Пакистану. Всі ті англійські колонії незалежні тепер, та все таки формально вони ще зв'язані з Англією.

Взагалі колоніальні потуги це дуже охоче „приготовляли свою власну ліквідацію“, що на думку Моока (цитованого на початку статті) була кінцевою. Навпаки, як голляндці в індонезії, так французи в Вет-Намі старались й дальше стараються затримати давні свої позиції, хоч в змінній формі. Щойно в 1947 р. на домагання Об'єднаних Націй приходить в Індонезію до завішення зброї та угоди поміж Голляндією і республікою Індонезії. Індонезія як незалежна одиниця остається дальше в зв'язку з Голляндією. У Вет-Намі досі справи не налажені як слід. Справді уряд місцевий там існує, але він тільки знаряддя в руках французів, що насправді затримали далі своє давнє становище.

В ні одній з вищезгаданих країн немає до сьогодні спокою. Партизанські відділи в дії в кожній з них, а вже найбільше у Вет-Намі. Цей рух використовують комуністи, а головним чином Кремль, роблячи свою комуністичну агресивну політику. Партизанкою майже всюди керують комуністи, прислані або інструктовані з Москви. Об'єктивно допомагають цьому й відповідають за втворений став головні європейські колонізатори. Наприклад: телеграма з Сінгапуру (Малая) до лондонського „Таймс“-у з дня 13. червня доносить, що „обіцяний оділ землі щойно відбудеться“. Коли — ще не знає. Або: телеграма з 4. червня доносить про реорганізацію місцевого „незалежного“ уряду у Вет-Намі; прем'єром стає бувший міністр внутрішніх справ Нгісен, а Лятурно, начальний командувач французької армії у Вет-Намі, вхо-

дить також до уряду (щось таке як у Тунісі!). Програма нового уряду: 1) посилення боротьби проти повстанців. 2) створення армії з тубільців від 4 до 8 дивізій (французи мають там 10 дивізій), 3) переведення земельної реформи — затвердження поділу землі. — Отже щойно тепер говорять про „переведення земельної реформи“.

Московська зараза в небезпечних розмірах може поширюватися тільки там, де є до цього ґрунт. Цю істину повторюють вже всі і вся. Хто трактує людей, як негідних „смердів“, той торує шлях комунізації. Колоніальних народів і взагалі Азії, вже не можна протиставляти Європі неначе варварів цивілізації, „благодать“ європейської культури хочуть колонії самі реалізувати, своїми власними руками. А тим часом голляндці, французи, англійці хочуть тримати свої давні колонії бодай формально зв'язаними — проти їхньої волі — зі собою; земельної реформи ще досі не переведено. Отже два сильні аргументи дається до рук комуністів, два коники, на яких вони так залюбки їздять.

Ленін мав сказати, що шлях до Парижа веде через Пекін (столицю Китаю) та Делі (столицю Індії). Пекін вже в руках Москви. Делі ще в руках Неру (інд. прем'єр), але завданням комуністичних партизанів у Вет-Намі, Малаяі, Бурмі, Індонезії є — оточити Делі.

На нещастя Неру, індійський прем'єр в Делі, веде таку політику, неначе б самий хотів влізти в пащеку Москві. Що представляє собою Неру? В своїй „Автобіографії“ він про себе пише: „Багато з Марксієвського філософічного світогляду я можу прийняти без труднощів: мовізм або єдність думки та матерії, динамічність матерії та діалектику безперервних змін через еволюцію, як рівно ж скокамв — через дію і взаємодію, причину й наслідок, тезу, антитезу й синтезу“.

Та не тільки марксієвську філософію приймає Неру. На практиці він дуже часто йде на руку Москві. Він каже, що помімо всіх їхніх блудів, він любить російських комуністів, бо вони „не гіпокрити та не імперіялісти“. Отже зрозуміло, чому Неру поспішно визнав комуністичний уряд Китаю, чому саботує акцію проти комуністів на Кореї, чому вічно м'яккає про кінечність співпраці з Китаєм та Москвою. Не диво, що Неру хоче використати справу конфлікту в Тунісі для розбиття Об'єднаних Націй. В парламенті в Делі дня 12. червня він сказав: „Ми дуже серйозно віднеслися до постанови (Об'єднаних Націй), не розглядати питання Тунісу. Якщо азійські та африканські країни не можуть дістати там голосу, то може прийти час, коли ці азійські та африканські країни будуть уважати, що вони щасливішими будуть в себе вдома аніж в Об'єднаних Націях“.

Хоч Неру комуністом не є та сам веде боротьбу проти своїх комуністів (має вже 27 комуністичних послів в парламенті), але його сліпа політика, це вода на млин Москві, це скріплення партизанки в південно-азійських джунглях. Хоч може нехотючи, допомагає він комуністам використовувати недовіря придбане європейськими колоніальними урядами в Азії та невдоволення мас зі свого положення.

Франція третину свого військового бюджету, четвертину офіцерського корпусу, тре-

В. ГРИГОРЕНКО

Перспективи розвитку транспорту у вільній Україні

(Продовження з попередніх чисел)

Спільно побудовано понад 500 бензинових барж і вже в другій половині навігації 1940 р. до річкових пристаней на р. Вислі і до Данцінського порту було доставлено з Кубані (Майкопу) і з Грозного біля одного мільйона тонн нафтопродуктів. І якраз у цих перевезеннях велику роль відіграв Дніпро-Бугський канал. В 1940 р. відновлено, а в рр. 1946-1950 відбудовано (законсервовані з 1920 року) так звані „Огінську систему“ і „Березинську систему“. Перша являє собою сполуку р. Прип'яті з р. Німан через р. Ясольду і канал Огінського. Як відомо, р. Німан впадає в Балтійське море. Друга система — „Березинська“ — сполучає р. Березину з р. Західною Двиною, що впадає в Балтійське море в районі м. Риги. Таким чином існує вже водний шлях Чорне море — Балтійське море та ще й у 3-х варіантах, про які тут тількищо згадувалось.

Дуже важливе те, що ці великі водні шляхи поза теренами України проходять по теренах дружніх нам народів, а саме: по теренах Білоруси, Литви і Латвії. Один із напрямків водного шляху Чорне море — Балтійське море закінчується на терені Польщі (Буг-Висла-Данцінг). Гадаємо також, що з Польщею Україна матиме дружні стосунки і цей напрям водного шляху буде використаний в інтересах обох держав.

Головним же аргументом ревізії пляну здійснення проблем „Великого Дніпра“ є той факт, що ця проблема опрацьовувалась в обставинах одностороннього ставлення до неї російських наукових і проєктувальних організацій і негативного ставлення до тієї її частини, що вирішувала проблему водного транспорту в межах України.

Пригадую собі наукову конференцію в справі „Великого Дніпра“, що відбувалася 1935 року в Ленінграді в будинку вчених, на якій відомий російський вчений (фахівець водного транспорту) — проф. Е. — виступив з великою критикою проєкту „Введення Дніпра в Донбас“ та проєкту „Комплексного використання малих рік України“, буквально заявивши таке: „Проблема глибокого введення Дніпра в Донбас та проблема використання малих рік України не будуть актуальними до того часу, доки вони вважатимуться внутрішніми проблемами і не будуть опрацьовані в пляні єдиної мережі водних шляхів ССР“. І далі цей учений заявив: „Спочатку треба вирішити проблему сполучен-

ня Дніпра з такими великими річковими артеріями, як Волга і Нева, щоб продукти південних районів ССР перевозились до центральних промислових районів ССР дешевими водними шляхами.“ Звичайно, заперечувати російському вченому ніхто не наважився, бо це було небезпечно. До голосу російських вчених прислухався Держплан ССР і кремлівські вельможі, і через те опінія цих учених завжди мала вирішальне значення.

Після кількох таких наукових конференцій та виступів у Держплані ССР за участі російських наукових авторитетів проблема великого Дніпра була набрала зовсім іншого характеру та змісту, передусім змісту не внутрішньоукраїнського, а змісту всеєвропейського. Саме тому проблема великого Дніпра мусить бути піддана ревізії під оглядом вирішення її в суто національних інтересах української держави.

Коротко подамо наші погляди щодо вирішення цієї важливої проблеми в майбутній державі. Насамперед мусимо устійнити засади її принципи вирішення цієї проблеми.

1. З погляду державницької рації і народно-господарської ефективності проблема „Великого Дніпра“ повинна вирішуватися в пляні комплексного використання водних ресурсів України і охопити не тільки Дніпро та його найголовніші притоки — Десну і Прип'ять, а й усі інші більші і менші ріки, як цілість усієї проблеми.

2. Розбудова водних шляхів повинна відбуватися в пляні створення єдиної транспортної мережі України і в пляні поєднання праці всіх видів транспорту.

Щодо першої засади, то їй ми згодом присвятимо окрему статтю, бо вона сама являє собою цілість генеральної проблеми, часткою якої є сама проблема „Великого Дніпра“.

Отже переходимо до перспектив розвитку річкового транспорту в пляні проблеми „Великого Дніпра“.

Міжнародні шляхи

1. Ми вже щойно ствердили факт існування водного шляху Чорне море—Балтійське море по Дніпру і його припливах — Прип'яті і Березині — та через канали по ріках Буг, Вислі, Немані й Західній Двині. Цей великий і дешевий шлях в майбутньому використовуватимуть українська, білоруська, польська, литовська й латвійська

тину підфіцерів, половину фахівців зуживає на боротьбу проти комуністичної партизанки. 30 тисяч бійців річно сходять до гробу на Вет-Намській землі. В Індонезії активність всяких партизанських груп, лівих і правих, головню на Яві, не слабне, а кріпшає. В Бурмі й Малайях спокою від партизан немає. Вогонь в південно-східній Азії, та це тільки там, — горить, не вгасає. Яка на це рада? Сказав Доналд Гіг, американський міністр у Вет-Намі (дня 9. червня): „Коли б не було китайської допомоги, ця громадянська війна була б скоро зредукована до поліційних розмірів“. Очевидно, Китай допома-

гає, а це значить, Москва. Бика за рога бере генерал Гералд Темплер, головний комісар Англії на Малайях та керівник акції проти Малайських терористів. Він сказав (дня 9. червня):

„Кампанія проти терористів на Малайях є боротьбою проти міжнародного комунізму. Здається мені, що ми ніколи не закінчимо боротьби проти цієї загрози, якщо не буде зроблено порохуючків у світовому масштабі.“ — Для цього генерала ясним є, що доки самого джерела не заткати, чи висушати, вода буде йти і йти.

М. ВІНАР

держави для торговельного обміну між собою і зокрема українська держава для торговельного обміну з великими державами Західної Європи: Німеччиною, Великобританією і Францією і державами Північної та Південної Америки.

Завданням усіх зацікавлених країн буде чимало вдосконалити цей шлях, щоб зробити його найзручнішим для міжнародних торговельних зв'язків з країнами західної Європи.

2. Другий великий шлях: Чорне море — Балтійське море по р. Дніпру, Ловать, оз. Ільмень, р. Волхов і Неві і третій великий шлях: Дніпро — Волга (Чорне море — Каспійське море), можуть бути також актуальними і можуть бути створені лише при умові дружніх взаємин майбутньої української держави з майбутньою російською державою. А це може статись тоді, коли в свідомості російської провідної верстви (інтелігенції) будуть викоринені імперіалістичні потягнення й тенденції, коли майбутня Росія стане демократичною державою в її етнографічних кордонах. Тоді лише буде можливість налагодити торговельний обмін між двома великими державами на Сході Європи — Україною й Росією.

Майбутня Українська Держава потребуватиме величезної кількості лісових матеріалів для промислового й сільськогосподарського будівництва, бо всі українські лісові масиви комуністична імперія в роках 1921-1935 зовсім знищила. Такого нищення зазнала і Білорусь, що колись славилася своїми лісовими багатствами. Придбати потрібну кількість лісу українська держава могла б чималою кількістю в Росії, Карелії й Фінляндії. Зате Росія, Карелія й Фінляндія в обмін за цей ліс могли б одержати від української держави ті товари, які вони дуже потребують, а саме: продукти української промисловості й сільського господарства. У такому торговельному обміні велику роль відіграли б згадані водні шляхи.

Щоб довести значення цих шляхів для майбутньої української самостійної держави, а також для майбутньої російської держави, наведемо такий приклад:

Українське народне господарство потребуватиме щороку ввозу лісових матеріалів загальною кількістю 50 міль. куб. метрів, або 33 міль. тонн. Перевезення такої кількості лісу з Росії або Карелії чи Фінляндії до українських розподільчих баз залізничним транспортом коштуватиме щонайменше 700 мільйонів карбованців (у цінах 1940 р.), а водним шляхом 170 міль. карб., себто більш ніж у 4 рази дешевше. Лише ця різниця у вартості перевезень дала б можливість здійснити проблему „Глибокого введення Дніпра в Донбас“.

Внутрішні шляхи

Згадані міжнародні річкові шляхи, що вже існують, і ті, що можуть бути побудовані при певних умовах, можуть бути ефективними для української держави лише при умові здійснення проблеми „Великого Дніпра“ в межах української держави, себто, коли будуть розбудовані українські внутрішні річкові шляхи. До цих внутрішніх водних шляхів треба буде насамперед вилучити такі:

1. Річковий шлях Дніпро — Донбас („Глибоке введення Дніпра в Донбас“). Про його значення для України ми вже згадували і подали детальнішу характеристику.

2. Річковий шлях Харків — Донбас — Озівське море.

Один з найбільших промислових центрів України — Харків постачається сировиною з Донбасу і Кривого Рогу виключно залізничним транспортом. Крім того, цей великий промисловий і культурний центр України не має достатньої кількості води для потреб населення і промисловості.

В районі Харкова „протікають“ аж три річки: „Лопань“, „Харків“ і „Нетіч“. Слово протікають ми взяли в лапки не випадково, бо фактично ці три річечки не протікають. Вони появляються навесні, а літом майже зникають, і на їхніх руслах де-не-де видніються маленькі озера і болота. Недаром у харків'ян уже давно створилася поговорка: „Хоч лопни, а Харків не тече“. Слово „лопни“ і слово „не тече“ походять від назви річок — „Лопань“ і „Нетіч“.

Потреба оводнення Харкова назріла вже давно. Ця важлива проблема може бути вирішена в комплексі з іншими проблемами і передусім з проблемою річкового шляху Харків — Донбас. Ця проблема може бути цілком вирішена, коли в районі м. Чулува на р. Дінець, де саме впадає до неї річка Харків, побудувати греблю. Гребля створить чимале водосховище і наповнить водою ріку Харків, Лопань і Нетіч. Поліпшенням судноплавних умов цих річок (розбудова по їхніх руслах каналів) може вирішитись також проблема місцевого судноплавства в районі м. Харків. Дальше продовження річкового шляху в напрямку Харків — Донбас може здійснюватись поступово побудовою водосховищ, гребель і шлюзів як на самому Дінці, так і на його притоках і насамперед на річках Торець і Луганська, в районі яких розташовані такі промислові міста, як Слов'янське, Краматорське, Дружківка, Луганське і т. д. Звичайно, при всіх греблях на цих річках мали б бути побудовані гідро-електростанції. До цих міст Донбасу повинні бути підведені короткі галатки. Річка Донець у гирловій своїй частині, що належить тепер до російської федерації, судноплавна на віддалі 250 км. З комплексним освоєнням р. Дінця постане потреба такого освоєння інших притоків його і насамперед річок Оскол і Айдар. Загальна довжина річкового шляху по р. Дінець становитиме 450 км.

Річковий шлях Харків — Донбас матиме вихід на р. Дон і по Дону в Озівське море та через Волго-Донський канал буде сполучений з Волгою. При добросусідських взаєминах вільної української держави з майбутньою Росією цей шлях відіграватиме велику роль в торговельному обміні між обома країнами. Сполука Харкова з Донбасом річковим шляхом по р. Дінець і його притоках може завершитись з'єднанням цього шляху з шляхом Дніпро — Донбас через канал і таким чином м. Харків буде пов'язане з Дніпровським промисловим Центром (Дніпропетровськ-Запоріжжя).

(Продовження в наступному числі)

ВІЛЬНА ТРИБУНА

Проф. Н. КОРОЛЬ,
Д-р біологічних наук
Д-р сільсько-господарських наук.

Думки про майбутнє землеволодіння в Українській державі

Статтю проф. д-ра Н. Короля „Думки про майбутнє землеволодіння в Українській державі“ містимо як дискусійну.
Ред. КОЛЕГІЯ.

Найміцнішою частиною населення багатьох держав є її середньо-власницький прошарок: селянство, ремісники-власники середніх виробничих підприємств та середнє купецтво. З них селянство, як найчисленніше, завжди притягає до себе увагу державних діячів, соціологів, економістів, як і ріжноманітних політичних авантюристів.

Заможне і середнє селянство вже по своїй природі не може бути тою бурхливою стихією, що легко піддається концепціям валення існуючого державного ладу і завжди було, є і буде за всебічну його підтримку. Бо добре розуміє, що зміна державного ладу в першу чергу відіб'ється на його ж співні.

Тому-то і більшовики в першу чергу повели боротьбу, власне, з цими прошарками населення, як з представниками буржуазної і, ще більше небезпечної для більшовизма, дрібно-буржуазної ментальності. Дрібно-буржуазна ідеологія, як найзапекліший ворог безоглядного соціалізму, давно врахована прихильниками революцій так і прихильниками твердої державної влади. Тому більшовики, зміцнивши, в першу чергу повели боротьбу саме з цією ідеологією, знищивши фізично дощенту цілу верству населення її носіїв — заможне і середнє селянство (куркулів і підкуркульників).

Але цю рису ментальності заможного та середнього селянства знали так само добре і великі державні діячі. Один з таких діячів, щодо внутрішньої політики в дореволюційній Росії, враховуючи оцю ментальність середньо-заможного селянства, вирішив збудувати надійну підпору державного устрою проти деструктивних сил. Для цього треба було відібрати землю від поміщиків і, поділивши її на господарства середнього розміру, передати селянам. Як і треба було сподіватись, цьому спротивились поміщики. Вони дорікали діячеві (Столипін), що відкуп земель в них є актом невідячності з боку держави по відношенню до них — поміщиків. Бо вони — поміщики — завжди були і є підпорою і захистом устрою держави, проти темних революційних сил. На що він відповів, що всі ці докази йому дуже добре відомі, але держава хоче мати не сто тисяч поміщицьких родин, а 6-7 мільйонів таких же поміщицьких родин. Бо ідеологія заможного і середнього селянина нічим не відрізняється від ідеології поміщика. Правда, з тою лише різницею, що ці 6-7 мільйонів родин будуть мати не по одному-два тендітних нездібних не тільки до оборони когось, а навіть до самооборони, синів, а по три-чотири повних сил і відваги найвитриваліших в боротьбі селянських хлопців.

„От для чого ми мусимо відібрати у вас землю. Інакше оці хлопці її у вас відберуть силою самі. Тоді у їх очах ви будете не друзі і приятелі, яких треба захищати, а навпаки“.

Темні сили, що пізніше стали відомі під назвою більшовиків, зразу ж зрозуміли усю для них небезпеку цієї земельної реформи, яка робила абсолютно неможливою революцію в такій формі, в якій вони її плянували. Реформа була припинена більшовицьким терористом на радість необачних поміщиків. За сміливу ідею оздоровлення держави діяч заплатив своїм життям. Проте насаджування хуторів продовжувалося до початку війни, хоч це дратувало поміщиків, які 6 років пізніше позбулись своєї землі в інший спосіб, передбачений тим діячем.

Хто знає — якби ця реформа була переведена в життя повністю чи набрала б революція в Росії саме таких форм, як ми переживаємо.

Можна навести прикладів більше, де неправильне розв'язання селянського, а значить і земельного, питання кінчалося катастрофою державного устрою. Найбільш повчальним з них є Китай, де Чан Кай-Шек ігнорував розв'язання цього питання та Південна Корея, керівники якої не хотіли чи не знали, що робити з землею, відібраною від японських поміщиків. Це проволікання з розв'язання земельного питання дуже спритно використали комуністи в своїх цілях, видавши перед генеральним наступом декрет про передання землі в руки селян.

Отже найактуальнішим нашим завданням має бути правильно і своєчасно розв'язати земельне питання.

Первісною клітиною держави є родина (сім'я). Найздоровішою і найміцнішою родиною є родина селянська та родина середнього міщанина-ремісника, середнього крамара, кваліфікованого робітника. Якщо ця родина ще й до того освічена церквою, то трудно, щоб яка-небудь сила змогла її зруйнувати і ніякі „врата ада“ (деструктивні марксистівські сили) не одоліють її. Тому-то на протязі от уже більше двох століть деструктивні сили суспільства у багатьох країнах намагаються, а часом і з деяким успіхом, зруйнувати родину, а потім уже і цілу державу, називаючи цей процес, для більшого баламуцтва народу, поступовим, революційним і т. д.

Більш розсудливі далекосяжливі уми людства у багатьох країнах завжди наперекір цим деструктивним силам намагались і прагнули зміцнити родину в першу чергу селянську та середнього мешканця міста, все оте, що більшовики в своїй ненависті до міці противника називають „дрібним міщанином-буржуа та куркульським елементом“.

Оці групи суспільства і є найнебезпечніші для різних мастей соціальних розрухів. У першу чергу це стосується селянства. Більшовизм

та цих маєтків" — продукувати високоякісне насіння цукрових буряків, технічної картоплі, броварського ячменю тощо а метою роздачі їх селянам — продуцентам сировини для заводської переробки.

Ліси мусять назавжди бути під найпильнішим і найобайлівішим наглядом держави, бо для України ліс це не тільки будівельний, стельмашський та столярський матеріал, а набагато і значно важливіше — він у першу чергу регулятор клімату в бік уволоження його, він фактор боротьби з пустинею, що настирливо і невблаганно насувається на нашу Батьківщину з Арало-Каспійських просторів, фактор боротьби з посухою, бо являється акумулятором (збірачем) вологи для зм'ягчення клімату. Тому площі під лісами мусять безнастанно бути поширювані, використовуючи для цього яруги, балки, скелясті склони, шпилі гір та усі непридатні для хліборобства, садівництва та пасовиська землі.

Рівно ж з цією метою під пильним наглядом держави і місцевих органів самоврядування мусять бути усі водні басейни. Крім цього вони до певної міри будуть джерелом гідро-енергії та рибництва. Поширювання водоймищ мусить мати пляновий характер. Користування — приватне, або — органів самоврядування.

Надра землі залишаються державною власністю, але експлуатація та закладання нових підприємств може бути віддана в приватні руки.

Осушення багон та обводнення степів підсилу тільки державі, або міцним органам самоврядування.

Земля не сміє бути предметом торгівлі і аж ні в якому випадку не може продаватись частинами, відриваючись від господарської одиниці. Це зовсім не виключає можливості в деяких випадках необхідності передавати в інші руки господарство, але тільки цілком з будівлями, усією землею, що належить до господарської одиниці. Продаж і купівля сільсько-господарської одиниці переводиться тільки при посередництві державних органів і, в разі відсутності у покупця частини коштів, за грошевою допомогою держави. Випадки ці будуть досить рідкі явище. Припустімо собі, що господар-селянин має лише одного сина-спадкоємця, котрий зовсім не почуває себе здібним до сільського господарства, але має хист до торгівлі чи якогось ремесла. Як на торгівлю, так і на організацію ремісничого закладу потрібні гроші. Як цих грошей не має — ясна річ — ліпше сільське господарство передати в руки здібнішого, а йому допомогти стати на ноги в облюбованім фаху... Ясна річ, коли у батьків синів більше — господарство передається найздібнішому до сільського господарства, а для решти батьки мусять подбати про їх майбутнє, чи то дати їм ремісничий заклад, чи торгівлю, чи подбати про освіту для вільної професії (лікар, адвокат, інженер, учитель, ремісник, кваліфікований робітник). Вразі, коли спадкоємцем є дочка, господарство за нею залишається тоді, як вона одружується з не маючим сільського господарства. В противнім разі, держава може викупити в неї господарство для передачі іншому. Капітал, вложений в господарство (будівлі, обводнення, осушення, насадження саду, лісу, водні басейни

тощо), мусять бути повернуті повністю. Якби цього не було, то господарювання при непевності господаря щодо спадкоємця до продажу мало б хижацький характер і крім шкоди для народнього господарства нічого не принесло б.

Не виключається можливість користування господарством і двох господарів, але воно є неподільне, записане на одного і влада веде стосунки тільки з одним з них, на кого воно записане. Окремі господарства можуть на своє власне бажання об'єднуватись в кооперативні товариства спільної обробки землі, не втрачаючи свої індивідуальності перед законом і державною владою. Вступ і вибуття господарства з товариства вільні.

Отже, форма землеволодіння в Україні — це землевласність. Але земля не є ні козух, ні кінь і продаватись по уподобі господаря не може, бо державі далеко не байдуже, хто буде власником землі, яка є одною з найголовніших складових частин держави. Азіатсько-московська форма общинного землеволодіння, занесена в Україну більшовиками, при поділі поміщицьких земель до суцільної колективізації носила тимчасовий характер і, як практика показала, для українського народу є цілковито чужа і незрозуміла.

Форма розселення — хутори чи отрубні масиви, де земля кожного господарства вся в одному масиві (куску), чи якісь ще інші — це вже технічна деталь і залежатиме від місцевих умов та бажань населення. Така форма землеволодіння видається найліпшою, як з політично-соціальних мотивів щодо міці і сили держави, так і з побутово-економічних. Бо горе народів і його країні, коли, посідаючи найродючіші в Європі землі, буде неспроможний виконати своє завдання харчувателя. Найдуться представники якоїсь „вищої раси“ і силою відберуть від нього, як від невдібного господаря, його землю, а його країну повернуть в свій „лебенсraum“, винищивши при цьому його дощенту, і запровадять на місці середнього селянського господарства великі маєтки — латифундії власників — представників „народа — пана“.

До цього часу ми українці поправу вважалися одними з ліпших хліборобів в Європі.

Большевицький режим сильно знизив урожайність наших полів. Але з переходом землі до рук її дійсного власника при грошовій заінтересованості його, врожайність не тільки дорівняє дореволюційній, але й перевищить її. Для цього кожний сільський господар мусить пройти курс навчання в спеціальній сільсько-господарській школі. Державні органи, органи самоврядування, сільсько-господарська кооперація та кредитова кооперація мусять дбати про постачання сільського господаря реманентом, добривами, високоякісним насінням та расовою худобою і спеціальною агрономічною літературою. Дослідні та селекційні станції та інші сільсько-господарські наукові заклади мусять знайти їх з останніми досягненнями науки. Разом з тим мусить бути організовано вивчення сільсько-господарського населення різноманітним ремеслом: ковальству, слюсарству, стельмашству, столярству, виробу черепиці (дахівки), цегли, саману тощо. Рівно ж для жіноцтва: ткацтву, в'язанню, вишиванню, шиттю

і т. п. Може показатися неймовірним, що в Англії, в країні найрозвиненішої текстильної індустрії, найбільш розвинуто ручне ткацтво, яким сильно опікується уряд. Крик моди для піжовів-багатіїв мати костюм ручного ткання в кілька раз дорожчий від фабричного. Це легко прослідкувати в магазинах навіть Нью-Йорку.

Кооперація, як форма торгівлі, фінансування і виробництва, особливо в сільському господарстві, в силу специфіки в побольшевицькій Україні мусить набрати дуже великого значіння: не тільки збут продуктів сільського господарства і постачання всього необхідного господарству та родині господаря, включаючи і дешеву позику, але й організація переробки сільсько-господарської сировини, як цукрових буряків тощо; подібно тому, як до колективізації сільсько-господарська кооперація була власником кількох десятків найліпших цукроварень. Це зовсім не означає витискування з цієї галузі приватної ініціативи і капітала. Навпаки, така природна конкуренція буде тільки на користь населенню і державі і мусить бути допущена і в інші галузі народного господарства — будова нових залізниць, фабрик та заводів, закладання нових шахт тощо мусить притягати приватний капітал.

Все це може бути здійснене лише при умові, що під час війни наша промисловість не зазнає сільних змін, на що розраховувати трудно. Але багато залежатиме від того, як ми себе будемо вести під час підготовки війни та в самій війні, як на еміграції так і на Батьківщині. Мусимо пам'ятати, що наш святий обов'язок —

зберегти кожен фабрику, завод, майстерню шахту, трактор чи комбайн, пароплав і байдак.

Кожний мешканець України — селянин, робітник, інтелігент — як на еміграції, так і на Батьківщині, якщо він думає лишатись в Україні після повалення большевизму мусить прагнути зберегти кожне виробниче підприємство. В Україні більше немає „нічиїх“ ні фабрик, ні заводів, ні шахт. Все старе зруйноване. На його місце буквально кров'ю і потом українського народу збудовано все нове. Кожний, хто руйнуватиме нашу промисловість, мусить пам'ятати, що він зліший наш ворог, що з большевицької неволі хоче повернути нас в економічну неволю. Всіх же виконавців сталінських наказів про перетворення України в пустиню, як це було при наступі німців, вважатимемо нашими ворогами і зрадниками держави. Цей лейтмотив мусить проходити наскрізь через душу кожного мешканця України, як: тут на еміграції, так і на Батьківщині, незалежно, хто він, чи українець чи неукраїнець. Для України всі її мешканці рівноправні громадяни. Селянин, робітник, інтелектуаліст, солдат будь-якої армії, якщо він походить з України і збирається туди повертатися, мусить напружувати всі свої сили зберегти кожний промисловий заклад — фабрику, завод, шахту, бо це ж місце його майбутньої праці. Ті ж, хто не збирається повертатися в Україну, повинні ні на хвилину не забувати, що ці підприємства можуть бути місцем праці його ж братів, сестер, приятелів, знайомих і взагалі синів України. Для подолання большевизму вистарчить руйнування одних тільки шляхів сполучення — залізниць та шосе.

С В І Т П Р О

У К Р А І Н У

„Українсько-російське політичне змагання“ у Штутгарті.

В ч. 4-5 „Наших Позичій“ ми подали відомости про утворення в Західній Німеччині (Штутгарт) ще одного об'єднання, що ставить перед собою завдання вивчення проблем Сходу Європи. Цікаво відзначити, що на „вечорах“ „Східно-європейського Студійного Кола“ бувають визначні особистости з німецького та чужинського світу.

16. квітня ц.р. — як повідомляють „Укр. Вісті“ — відбулась п'ятигодинна дискусія „українсько-російського політичного змагання“. З рефератом „Большевизм і російська людина“ виступив російський делегат колишній совєтський доцент А. Провідною тезою реферату було твердження, „що комунізм-большевизм не є явищем національно-російським, лише явищем інтернаціональним та що шлях до визволення від большевизму веде через співпрацю з російським народом“. Російський журналіст Піранґ, що прибув із Мюнхенудля підтримки доповідача, заявив, „що в царській Росії була така свобода і законність, якої не знайти навіть у сучасних демократій на Заході (!) Комунізм у Росію запесли німці, латвійці і зокрема українці, між якими було і є багато комуністів.“

З українського боку головним опонентом виступав редактор Которович. Відкинувши намагаючи росіян перекласти відповідальність за поширення комунізму в ССР на неросійські

народи, та підкресливши, що російське і українське поняття комунізму є цілком різні, редактор Которович навів багато прикладів з російської літератури та сучасної дійсности, які беззаперечно доводять, „що росіяни освоїлися з комунізмом та аж ніяк не хочуть зріктися імперіалістичних досягнень.“ Далі промовець „дав образ росту модерної української визвольної ідеї, цитуючи дослівно ПОЗИТИВНУ ПРОГРАМУ РІЗНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ партій у російському питанні. П

Італійсько-Українське Культурне Товариство.

19. квітня ц.р. в Римі розпочало свою діяльність Італійсько-Українське Культурне Товариство. Перед численними гостями переважно італійцями в залі Італійського Товариства Міжнародної Співпраці Голова товариства амбасадор Амедео Дзянніні виголосив блискучу доповідь про українську проблему, виявивши при тому виключну обізнаність в українському питанні.

Професор Амедео Дзянніні є автором невеликої, але змістовної праці під назвою „Велика Україна“. Слово „Велика“ вжито автором в розумінні „Соборна“ в її етнографічних межах Україна. В цій праці особливо добре опрацьовано питання визвольних змагань України за свою незалежність.

Адреса Товариства: Associazione culturale italo-ucraina Via Palermo 3 int. 4 Roma.

— З ПАРТІЙНОГО ЖИТТЯ —

Четверта крайова конференція УРДП в Англії

Як уже було повідомлено в попередньому числі „Наших позицій“ 5-6. квітня ц. р. відбулась 4-та конференція Української Революційно-Демократичної Партії у Великобританії. Крім численних делегатів від місцевих осередків партії на конференцію прибуло також багато окремих членів партії. Від Центрального Комітету УРДП на конференцію приїхав з Німеччини член ЦК редактор М. Воскобійник.

Після заслухання привітань від ЦК УРДП, ОУРДП в США, Бельгійської, Канадійської та інших крайових організацій УРДП, а також від Головної Управи ДОБРУС у, ОДУМ-у та ін. конференція перейшла до ділової роботи.

Представник ЦК УРДП М. Воскобійник виголосив змістовну доповідь на тему „Звести бій із Сталіном за підсоветську людину“, що її учасники конференції вислухали з великою увагою.

Зі звітними доповідями про роботу Крайового Комітету за час від 3-ї до 4-ої конференції (лютий 1951 — квітень 1952) виступили — секретар Крайового Комітету Б. Буженко, завідувачий Громадсько-Політичним Відділом А. Бондаренко, а також завідувачі інших відділів Крайового Комітету.

Б. Буженко в своїй доповіді широко висвітлив діяльність Крайового Комітету та місцевих відділів партії, зокрема участь так як КК як і місцевих відділів та окремих членів партії у різних громадсько-політичних акціях, що відбувалися у Великобританії. Далі, подавши характеристику проведеної ідеологічно-виховавчої роботи так серед членів партії як і серед української еміграції вцілому, зокрема серед тих її шарів, що ставляться співчутливо до революційно-демократичного руху, Б. Буженко підкреслив, що наслідком саме цієї роботи досягнуто значного поступу щодо організаційного зміцнення як Крайової організації партії вцілому та і її місцевих клітин — осередків. Особливу увагу приділяв комітет щодо всебічної підтримки Українського Національного Державного Центру на еміграції — Української Національної Ради.

А. Бондаренко відзначив, що Відділ Громадсько-політичної роботи в основу своєї діяльності поставив пропаганду — так серед української еміграції як і серед англійської громадськості — ідеї Української Визвольної боротьби. Особливо багато уваги було приділено боротьбі проти нового прояву російських імперіалістичних тенденцій та зокрема проти останнього витвору реакційної частини російської еміграції з відомим політичним банкрутом — А. Керенським на чолі, що найшов свій вияв у так званому СОНР-і, який намагається говорити ім'ям всіх народів нині поневолених червоною Москвою. Крайовим комітетом та місцевими відділами партії у співпраці з іншими громадсько-політичними організаціями, що діють на теренах Великобританії, було організовано більше десяти багатолюдних мітингів (в Манчестері та

ін.), та взято на себе керування стихійним рухом української еміграції в справі збирання підписів під відомою відозвою журналістів української вільної преси.

В доповідях та послідовних дискусіях промовці одностайно відмічали значний зріст впливу й авторитету УРДП серед українського громадянства так само відзначалось значне організаційне зміцнення та чисельний зріст членів УРДП у Великобританії. До заслуг Крайового Комітету треба також віднести успішне розгортання реалізації „Позики Визволення України“, так само збірки на будівельний фонд „Українських Вістей“ та істотне збільшення передплатників „Українських Вістей“ у Великобританії.

Відзначивши корисну діяльність членів попереднього Крайового Комітету та обравши керівні органи на наступний період, конференція прийняла низку ухвал, щодо важливіших питань партійного життя та чергових завдань Крайової Організації УРДП у Великобританії.

Комунікат Центрального Комітету УРДП

Останнім часом у часописі „СУЧАСНА УКРАЇНА“ (офіціоз т. зв. „ЗП УГВР“) розпочато кампанію забивання клина в УРДП вживанням спеціальної формули „УРДП Багряного“. Систематичність уживання цієї формули й обов'язкове підкреслювання цього жирним шрифтом говорить про спеціальну заінтересованість кіл „ЗП УГВР“ в прищепленні думки, що, нібито, існує ще якась інше УРДП, „не Багряного“, а „справжнє“. А те, мовляв, „справжнє“ УРДП, стоїть за „УГВР“, проти УНРади, за безлічсове суспільство і т. п.

Злочинність і неетичність цього наміру — ясна й безприкладна.

Спеціальна злочинність полягає саме в тому намаганні угаверівських кіл переставити саме поняття УРДП проти УНРади та узаконити, як „УРДП“, ту комунізуєчу групу, що пішла з ними на співпрацю, будучи виключена з УРДП за комуністичну ідеологію та аполітичну колгоспів.

Центральний Комітет УРДП ще раз заявляє, що ніякої іншої „УРДП“ нема, а група комунізуєчої майстрєнківшани з УРДП не має нічого спільного.

Центральний Комітет УРДП не проти того, щоб ця, виключена свого часу з УРДП, комунізуєча група входила до „УГВР“, але категорично проти трактування цієї групи як УРДП, проти зловживання ім'ям УРДП і проти намагання панів з „СУ“ розкладати УРДП такою диверсійною тактикою.

Заплямовуючи цю диверсійну тактику публічно, Центральний Комітет так само публічно заявляє, що відповідальність за непотрібні завогаєння на внутрішньополітичному відтинку, які можуть виникнути, впаде на ініціаторів цих завогень із кіл „ЗП УГВР“.

**ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ
УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЙНО-ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ**

18-21. червня в Штарнберзі, біля Мюнхену, відбулась конференція російських політичних організацій і організацій „націоналів“, що обговорювала створення Ради радювисильні, що її фінансує Американський Комітет на чолі з адміралом Керком. Представники країн Прибалтики та України участі в цій конференції не брали.